

Strategi for helhetlig norsk sivil og militær innsats i Faryab-provinsen i Afghanistan

Foto: Per Arne Juvang/Forsvaret

Foto : Kristin Enstad

Bakgrunn: Norges engasjement i Afghanistan

Hovedmålet for det norske engasjementet i Afghanistan er å bistå afghanske myndigheter i deres ansvar for å sikre stabilitet, sikkerhet og utvikling. I tråd med enigheten fra giverkonferansen i Paris i juni 2008 og NATOs politisk-militære plan, må det internasjonale samfunnet bedre sin koordinering for å kunne styrke afghansk kapasitet og eierskap. Kapasitetsøkning innenfor den afghanske hæren (ANA) og politiet (ANP) er avgjørende for at afghanske myndigheter selv får evne til å ivareta stabilitet og sikkerhet, slik at varig politisk, sosial og økonomisk utvikling kan finne sted. Det er viktig at det skjer en målrettet fremdrift slik at vi unngår å komme i en situasjon der internasjonal støtte i praksis kan bli et substitutt eller komme i veien for styrket **afghanisering**. Samtidig medfører ikke økt fokus på afghanisering at det er behov for å endre på de prinsipper som har ligget til grunn for norsk sivil og militær innsats i Afghanistan.

På giverkonferansen i Paris i 2008 gav Norge tilsagn om samlet humanitær- og utviklingsinnsats på 750 millioner kroner pr år i fem år fra og med 2008. Den langsiktige bistanden rettes inn mot godt styresett med særlig vekt på styrking av politi- og justisvesenet, mot utdanning og mot landsbygd-utvikling. Den humanitære innsatsen rettes særlig mot helse, mine- og klasevåpenrydding, flyktninger, menneskerettigheter, samt FNs humanitære appell. Norge vil styrke arbeidet med å følge opp FNs Sikkerhetsrådsresolusjon 1325 (2000) om kvinner, fred og sikkerhet i forhold til vårt engasjement i Afghanistan.

Norsk innsats i Faryab

Hovedinnretningen på vår innsats i Faryab-provinsen vil legge til grunn FNs nye integrerte tilnærming for gjennomføring av den afghanske utviklingsplanen (ANDS) og provinsutviklingsplanene for Faryab (PDP) samt det forhold at norsk militær innsats i provinsen skjer som en del av NATOs internasjonale stabiliserings-styrke. I den forbindelse er afghanske myndigheter, NATO og FN enige om at modellen for stabiliseringslag (Provincial Reconstruction Team, PRT) bør videreutvikles og ta hensyn til lokale behov for sikkerhet, utvikling, afghansk kapasitetsbygging og styresett. De er også enige om at vi nå må bruke det mulighetsrommet som ligger i en forholdsvis stabil sikkerhets-situasjon til å gjøre Nord-Afghanistan til et godt eksempel på styrket afghansk eierskap for sikkerhetssiden, og sosial og økonomisk utvikling. Norge ønsker å være en pådriver i utviklingen av modeller for afghanisering og for støtte til UNAMAs ledende rolle som koordinator for den internasjonale innsatsen, også på provinsnivå.

Styrket koordinering mellom sivile og militære aktører

Rollene til de sivile og militære aktørene skal tydeliggjøres og koordineringen mellom alle aktørene skal styrkes og innsatsen samordnes. Den sivile komponenten skal derfor trekkes ut av PRT og knyttes nærmere opp mot lokale afghanske myndigheter og FN (UNAMA), så snart sikkerhets-situasjonen tillater det. Samtidig innledes planlegging for etablering, drift og sikring av en sivil tilstedeværelse i post-PRT fasen av norsk engasjement i Faryab. Militærinnsatsen skal dreies til støtte til oppbygging av afghanske sikkerhetsinstitusjoner (ANSF). Samtidig vil norsk politiinnsats i Faryab bli styrket. Opplæring av all norsk personell som skal tjenestegjøre i Faryab styrkes og samordnes. Norsk militær leder og sivil koordinator i Faryab skal i samarbeid med FN, ISAF og lokale afghanske myndigheter utrede hvordan militær planlegging og disponering best kan samordnes med sivile planer.

Foto:Kristin Enstad

Utfordringer i Ghowrmach-distriktet

Sikkerhetssituasjonen i Faryab er i hovedsak stabil. **Ghowrmach**-distriktet, der administrativt ansvar er midlertidig overført fra Badghis til Faryab, utgjør imidlertid en krevende utfordring. Ghowrmach er preget av konflikter og manglende myndighetsutøvelse. Det er derfor positivt at UNAMA, i tett samarbeid med ISAF og afghanske myndigheter har identifisert Ghowrmach som et særlig satsingsområde for sin integrerte tilnærming. Norge vil støtte pilotarbeidet men sikkerhetsutfordringene i distriktet innebærer at det er krevende å finne samarbeidspartnere for å bedre situasjonen der.

Norsk militær tilstedeværelse i Faryab

En sentral del av ISAF-operasjonens konsept er å gradvis overføre lederansvaret for sikkerheten til afghanske sikkerhetsstyrker, såkalt *Transfer of Lead Security Responsibility* (TLSR) straks dette er forsvarlig. Det **norske militære nærværet i Faryab** vil gradvis videreutvikles og innta en mentor-, partner- og støtterolle for bedre å sette afghanske sikkerhetsstyrker (ANSF) til selv å ta lederansvaret for sikkerheten. Norges bidrag til NATOs trenings- og mentoringslag for den afghanske hær (OMLT – *ISAFs Operational Mentoring and Liaison Teams*) står helt sentralt i forhold til å styrke afghanske sikkerhetsstyrkers kapasitet. Etter hvert som afghansk kapasitet styrkes vil OMLT i større grad kunne fokusere på å ivareta mentorings- og liaisonfunksjoner, og PRT'et på å støtte afghanske hær- og politienheter. Dette vil gi åpning for å se denne innsatsen mer samlet og for å tilpasse innretningen på de norske styrkebidragene.

Foto: Forsvaret

Konsultasjon med allierte

I tråd med utviklingen av sikkerhetssituasjonen vil vårt styrkebidrag også kunne reduseres. Norge vil foreta slik omlegging av det militære engasjementet i Faryab i **konsultasjon med NATO** og de land som deltar i den internasjonale stabiliseringsstyrken. Samtidig vil Norge styrke innsatsen for afghansk kapasitetsbygging gjennom støtte til fagskoler for den afghanske hæren (ANA). Norge vil også vurdere andre muligheter for å støtte ANA herunder økonomisk støtte til opplæring og drift.

Foto: Kristin Enstad

Politi- og fengselsinnsats

Styrking av **politiet og fengselssektoren** i Afghanistan henger etter styrking av den afghanske hæren. Et godt fungerende politi- og justisvesen er avgjørende. Norge vil derfor øke sitt bidrag til kapasitetsbygging gjennom FDD-programmet (*Focused District Development*) og EUPOL (*EU Police Mission in Afghanistan*). Norge har besluttet å besvare positivt på den afghanske anmodningen om mentorering av det afghanske politiet på provins- og distriktsnivå i Faryab (FDD). I første omgang arbeides det for å få på plass ett lag (*police mentoring team*) bestående av både sivile politirådgivere og militærpoliti. Behovet og mulighetene for flere lag vurderes etter hvert. I regi av Styrkebrønnen er det stasjonert fengselsrådgivere i Meymaneh. Med midler fra Norge bygges det et nytt mannsfengsel og forbedringer til manns- og kvinnefengselet i Meymaneh. Det nye fengselsanlegget skal sammen med bistand til forbedret fangebehandling i samsvar med internasjonale standarder bidra til ivaretagelse av menneskerettigheter og til forbedring av rettsikkerheten for fangebefolkningen. I 2009 støtter Norge også FNs flergiver-fond for politireform med USD 5 millioner og avvæpning av militser med USD 1,5 millioner. Det vil være viktig å videreføre denne støtten i kommende år. Dette innebærer en økning av det norske bidraget til sivile afghanske sikkerhetsstyrker og rettsstat, og dermed til afghanisering.

Styrkede lokale myndigheter

Norge skal bidra til **styrking av lokale myndigheter** i samarbeid med det afghanske direktoratet for lokalstyre (IDLG) og styrking av FN gjennom UNAMA lokalt og sentralt. Norske sivile tiltak dreies sterkere inn mot provinsmyndighetene og UNAMA. Norge skal engasjere seg til støtte for afghanske myndigheter for å bidra til at internasjonal støtte møter afghansk-prioriterte behov. Et viktig styringsverktøy for provinsmyndighetene er datagrunnlaget for planer og politikk. Vi vil derfor ta initiativ til etablering av indikatorer for sikkerhet, styresett og utvikling i Faryab. Slike indikatorer vil bli utarbeidet i tett samarbeid med afghanske myndigheter og UNAMA.

Foto: Sari Kouvo

Nordisk samarbeid

Norge vil søke **styrket nordisk samarbeid** i Nord-Afghanistan som en oppfølging av nordisk handlingsplan for Afghanistan, i første omgang på mentorering av afghanske sikkerhetsstyrker og kapasitetsbyggende innsats for lokal myndigheter.

Utvikling med respekt for menneskerettigheter

Den **sivile innsatsen** skal styrke den sosiale og økonomiske utviklingen inkludert kunnskap om og respekt for menneskerettigheter. Innretningen av norsk bistand i Faryab skal i hovedsak fortsatt være på innsatsområdene for norsk bistand til Afghanistan generelt og skal utgjøre maksimalt 20 prosent av den totale norske sivile bistanden til landet.

Innsatsen for **godt styresett** skal styrke provinsguvernørens lederfunksjon og den lokale utviklingskomitéens (PDC) ansvarlighet. Norge vil derfor støtte IDLG for å gjennomføre den nye politikken for lokaladministrasjon. Norge vil arbeide for å fremme utvikling av et sivilt samfunn i Faryab.

Foto:Kristin Enstad

Utdanning vil fortsatt utgjøre hovedsatsningsområde for Norge i Faryab, der vi støtter afghanske myndigheters ambisjon om å gjøre Faryab til første provins der alle skoler har fungerende skolebygg og kvalifiserte lærere. Norge vil også bidra til å støtte voksenopplæring og øke kvaliteten på høyere utdanning relatert til jordbruk.

Innen **landsbygduitvikling** vil Norge legge vekt på tiltak som bedrer avkastning og inntektsgrunnlaget. Derfor opprettholdes bistand til jordbruk, husdyrhold, irrigasjonssystemer, lånemuligheter og sikring av markedsadgang. Norge vil videreføre innsatsen for å bedre kvalitet og tilgang på drikkevann og vann til irrigasjon, samt fornybar energi. Innen landsbygduitvikling er det store infrastrukturbehov. Norge skal være en pådriver for å redusere problemene som resulterer i at store andeler av utviklingsmidlene tildelt Afghanistan fra bl.a. Verdensbanken og Asiabanken ikke kommer til anvendelse.

Foto:Kristin Enstad

Norge vil yte **humanitær bistand** til Faryab bl.a. gjennom den humanitære handlingsplanen som er utarbeidet av FN i samarbeid med myndighetene. Norsk støtte til landsbygduitvikling skal – der det er hensiktsmessig – også bidra til å forebygge og avhjelpe nød og til å styrke myndighetenes katastrofeberedskap.

Norge vil søke å **dempe regionale motsetninger** som kan oppstå som resultat av vår innsats i Faryab i forhold til øvrige nordvestlige provinser. Norge vil også være aktpågivende for problemstillinger i forhold til grenseoverskridende løsninger, særlig mht vann og energi. Norge skal arbeide for at Faryab og naboprovinsene gis den rettmessige prioritering fra afghanske myndigheters side, og vi skal bidra til at andre givere bistår i utviklingen av Faryab.

Foto: Kristin Enstad